

ties.

Donderdag 2 Mei 1792.

BIBLIOTHEEK VAN DE
VEREENIGING TER BEVORDERING VAN DE
BELANGEN DES BOEKHANDELS.

Reeds sedert eenige dagen geïnformeerd zijnde, dat door de ge-
wintenden der Stad Amsterdam zekeren voorslag ter verq: van
H. E. G. M. gedaan was ter bekeugeling der Courantias, welke
voorslag door de gedept: dezer Stad bij monde van den Heer Pen-
sionaris van Staveren zonda zijn geappruiceerd geworden: en dat
alleen de Steden Dordrecht, Rotterdam, Gorinchem en Alk-
maer hadden aangevroomen om zich bij de extensie te expli-
ceeren op de daartut gereultkeede Propositie van een Concept
aanschrijving aan de resp: Magistraten; kan ik mijne
beweending die swegens voo de Leden dezer groote broedschap
niet verbergen, een deels, dat een soortgelijke Propositie van
de Stad Amsterdam he voort gekoomen is; als anderdeels,
dat die Propositie van wegeu gedept: van dezer Stad, bij monde
van den Heer Pensionaris niet is tegenge sproken, of ten min-
sten daarom trent niet gehouden is derelfde Conditie der
voord: voo Steden, haas ik vermeene, zoo ik mij niet
bedriege, dat het gantsche welk, tendesende ter bekeugeling
van de vrijheid der Drukpers (waaronder de Schrijver der Cou-
ranten zekerlyk ook behooren) een bij dezer broedschap over-
gevoomen stuk is; t welk, voo zoo verre mij bekend is, nog nooit
ter deliberatie van W. Ed. Gr. Achtb: is gebragt geworden.
Mijne beweending die swegens is des te grooter, wyl dit geen
zaak van weinig aanbelaug, maas van het uiterste geurigt en
een alle beest spoint is; waarom ik mij verpligt gevonden
hebbe mijne gedachten die swegens kortelij op het papier te
brengen, en aan W. Ed. Gr. Achtb: verticht onideel voo te dra-
gen.

Niemand, Ed. Gr. Achtb: Heeren! die maas enigzint het be-
laug van het vaderland te harte neemt, en slegt een bedaad
indenkt, wat er al sedert een Jaar twee a drie in dezer
Republiek is voo gevallen (welk een en ander ik vermeene,
dat de onverschijdelijke pligt van ieder braaf Regent is)
kan, dunkt mij, zich genoeg verwonderen, dat dit goede
Land, in het midden der Calamiteiten, zoo voo als na dien ge-
drane oorlogj declaratie van eenen vijand, die in noodheid voort
nog zijn wederge gevonden heeft, noch immer vinden zal
In het midden van een ongelukkigen twee spalt tullenken de
voornaamste Hoofden der Regeering, waardoor men tot op dit
oogenblik toe belat gebleven is om alle de krachten van den
Staat met ernst, en een gewensicht Juice tegen dat ver-

Verraderlijk Rijk ~~aan~~ te Spannae, nadat men eerst dui-
delijk gezien heeft, dat Heland, een te laffe bereytenheid
ondmeer kwaad berispend, dan goed ten dien opzichte verwo-
ven heeft — dat zegge ik, dit goede Land niet door
gevaarlijke zelfberoeftend van een gevecht, en als in een
pluinhooft veranderd is —

En waaraan zijn wij dit voorrecht, dit grote voorrecht, dat
wij geen volkberoeftend bij de rampen van den oorlog zich
voegen: maar in tegendeel Heer Land braave Preyenten
zoo niet op de handen van een vrij volk gedraagen worden,
ten minsten de beste plaats in 't hart van groot en klein
Behleeden, eenig en alleen verchuldrijg? —

Is dit niet alleen (onder God alwijs toezigt) aan de
gulden vrijheid van denken, Spreken, en vooral van Schrijven,
en dits aan een volhooven vrije Drukpers dank te weeten?

Ik weet wel, dat iemand van het tegenoverstaande gevoelen
vrij wat argumenten, ten minsten schijnwaringheden hier tegen
in zal brengen: doch derelve alle opbehaalen en te wederslagen,
dilt het hart beeth van dit advies niet. Er is over
dit stuk meermaalen in de vergad: van Holland gehandelt,
als in den Jaare 1581 en 1700. Doch zonder nader gevolg, schoon
in het Jaar 1581 reeds een plaacaat van Prins Willem den 1^{en}
op dit sijet was geemanend, waer tegen twee maanden ^{later} een
Justificatie van de Magistraat van Leyden is in het Licht
gehooven, en de Zaak daarbij is verbleeven. zie de
Jaarboeken, Julij 1770. pag 784 a 785.

Ook is dit stuk wederom ter vergadering van Holland levendig
geworden in den Jaare 1705, en reeds geprouweerd in den Jaare 1770,
wanneer door eenige bochtelkoope van Amstredam, almede
vooral door die van Leyden een doorwichte memorie van
Consideration is gesuppedeerd geworden, waarin de stekke
argumenten tegen de vrijheid des Drukpers ontkennd, en de
voordeelen van de zelve op onwrikbre gronden gestaafd worden,
te vinden in de Jaarboeken Julij 1770 pag 789 tot 806 inclusief,
waarheen ik de attentie van W. d. g. l. ch. d. d. de vrijheid
neeme te verwijzen, almede ook tot zekes stukje, ten titel
hebbende, de vrijheid des Drukpers, onafscheidenlijk verknocht
aan de vrijheid des Republiek, eerste dezer dagen uitgekoo-
men, en overwaardig ons, vooral van Jonge Preyenten, geleere-
te worden.

Daarboven komt het mij niet voor, dat door de propositie
van Amstredam het zogenoemde kwad in de rechte bron

geattraquerd wordt; want, maakt een Courantier in zijn nieuw
Papier melding van een resolutie, advies, in eene of andere
Staats of Stadsvergadering voorgewallen; Zoo moet aan hem
het zelve, uil het echt zijn, noodwendig van een of ander
Lid van Regeering gesuppleerd weeren. Was het derhal
ven niet veel natuurlijk, dat, bijaldien er in die vergaderingen
zaaken verhandeld werden, die waarsijk eenige, ten minsten
temporaire Secretellen vereischen (gelijk ik niet kan ontvein
zen, dat in enkele gevallen van nut kan zijn, en plaats moet
hebben), dat, zegge ik, de leden op zulk eene zaak verzoegt
wieder den eed van Secretellen aanbeneemen, gelijk dit ook
niet buiten alle gebruik is — En ik kan my niet herinne
ren, dat ik nog ooit in een nieuwspapier iets gelezen hebbe
waerop den eed van Secretellen in de vergad: van Holland, en verol
gend bij de respectieve Broederschappen der Steden is aangenomen
geweest. — Dus men van dit eenvoudig middel gebruik
maakende, het praebenda kwad, door Amsterdam bevoete, zou
kunnen praebeneemen, zonder inbreuk op de vrijheid der
Drinkpers te doen, die althij geconsidereerd geworden is, als
de beste thermometer der vrijheid van een Land te weeren.
Hierna zou ik van dit point kunnen afstappen, doch
het zij mij vergund dienswegen eilte eene algemeene aan
meking te madken, welke ik oordeele praemptoir te weeren
als namelijk — Dat een braaf Regent of Amptenaar,
die, als een dool en doordeligh man in alle zaaken naar zijn
beste weeten handelt, zoo min behoeft te schroomen voor de
vrijheid van de Drinkpers, als derselwe behoeft te schroomen
om niet alleen alle zijne daaden; maar zelfs zijne wijze van
denken ontrent het bekius der publieke zaaken. Die aan
hem door zijne principaalen (het volk namelijk) ures belang
Hij waarneemt, zijn toebetrouwd, ten allen tijde genest en
onbewimpeld oopen te leggen, op dat het aan de natie bliken
mooge, hoe hij zich in den aan hem toebetrouwen post geluwe
ten hebbe. — Wordt zulk een man dan al een st'welk
doch eilte zelden gebeurd, door injurien de geschriften on
verdient aangewallen. geen woord: de tijd, die zekere leermee
res der mensdelijke zaaken, zal vroeg of laat wel ontdeeken
wat er van de bekluteriging zij, en hem heeft hij wel gehandelt,
op wat ~~alge~~ ^{zijn} tygenobben, ten minsten zekere bij de naivoornling
dubbel behvaadigen, terwijl hij in zijn ongeluk het

of
den,
in den
Zich
ragen,
ad d'ou
en
het
lla
—
—
thans
keinde
slagen
ik
leid
end
vaast
ken
—
nede
rappij
—
in Schoot
t d'erele
honden
lyes
ken
bren
—
Hof
sted
at

Het Onbetaalbaar en Streelend genoeg van een rein gewee-
ten voor God en menschen heeft worden ondervinden
Dan heel anders is het gesteld met een Regent of Amptenaar
dien het geirte kragt, en die zijn eigenbelang of partij
Lieve vried begedaan, voor alle schroomt, wat zijne
intrigues zou kunnen ontdeken, en dus heeft op het
enkel hooren van den naam van een vrije Drilpaas, en
daarom derelwe zoekt een heben te leggen, om dus niet
ontdekt te worden, en zoo ongestraft in zijne euvelnaden,
ten koste menigmaal van een geheel volk of land te
kunnen voortgaan.

De vrije Drilpaas is dus, in Concrete beschouwd, althans in
dit opzicht weinig of niet schadelijk voor den goeden,
maas wel een Heel breidel voor den boosen alleen.

Maas het vrij denken, Spreken en Schrijven is Engeland zijn
geweeren Grootheid schuldig, en met behulp van dit middel
is dat rijk dezes dagen nog wederom gered van den tand van
zijn totaal Ondergang, door het eindelijk afzetten van
een eestloos Ministeria.

Maas het niet meer verheelen der financiële zaken, maas
openlijk in Dril uitgeven van het finankieren van
Frankrijk door eenen Heer, ^{het gediigt van} is dat rijk op eenmaal
hersteld.

In aanden vrien Loop der Drilpaas, heeft Hede Land tot liake
alleen te danken, dat het ^{niet} door gebreken geschild word, en
de welmeenende Regenten in Spijt der Engelschgezinden
veld winnen, en es eenigeints meedare activiteit in de
zaken begint te hooren.

Waarom worden wij dan voor de nakie, voor onse over het
algemeen genoomen zoo wel dankende nakie, zaken
willen verheelen, waarvan waas de kennis, ja de volledige
kennis, zoo notoir en ontgeensreglijk toekomt.

Heer, Wijne Heeren! Laat ons niet mede werken om iek
voor de oogten van het publiek te verduisteren, maas alle
voor het ondeel van het zelve open leggen, ten einde
het zik van de goede trouw zijner Regenten bij aanhoren
denheid volhooren mag overtuigd bevinden.

Dit is de reden dan waarom ik mij va stonde aan
Uw Ed: Gr. Achtbaarden in bedenking te geven, of
Zoo Uw Ed: Gr. Achtba: al niet raadzaam mogten oordeelen,
om de gegeven ordre geheel te doen calleren, ten minsten
niet behoudt geëffeneerd te worden, dat derselwe zich
bepaalden tot zehen kanten termijn van 2 a 3 Daagen,
na het uitloopen van de Equator; ten einde daardoor
aan den eenen kant te voldoen aan het oogenmak,
waarmede mogelijk zoodanige ordre zonden kunnen
gegeven zijn, ten bevend het billijk bewaas van het
Publiek vreed uit den weg geruind.

Al mede om ter vergadering te proponeren om alle
directe Communicatie met den vijand af te snijden
door een formeel verbod van vaart der Engelsche
Schepen.

Welke laatste propositie mij des te noodzaaklijker thans
voorkomt, omdat er mogelijk nog wel voor het inbeide
van dit Jaar tot eenen algemeenen vrede vordagen
zullen gedaan worden; wanneer deere Republiek
(onder andere artikels) volgens alle recht en billijkheid
magen behoot te insteeren tot het thans Compereerend
recht van aandeel tot de helft in deere vordaelige vaart.
doch waarop zij niet voeg niet wel aanspraak maaken
kan, Zoo zij in tijd van oorlog zelfs dien vaart zonder
stemming, en als een welkig veschreegen recht aan de
Engelsche blijft overlaaten, en dus daardoor al mede
een stilwijgend adven geeft van derselver heere schappij
op de Noordzee.

Deere remarques heb ik geoordeelt pligt halven in den schoot
van Uw Ed: Gr. Achtba: (van welken ik billijk vertrouwen, dat derselwe
geramenlijk wel zullen willen mede werken tot de onge schonden
bewaaring van het grote bolwerk der vrijheid, de vrije Drukpers.)
neder te leggen, om daardoor aan den eenen kant het inbe
van mijn advies niet te praesudicieren bij de deliberation,
welke ~~bij~~ ter occasie van de behende middelen van het troef
van Holland, en de zoo even gemelde propositie van de stad
van de stad van Amsterdam, mogelijk van daar nog niet,
maar eerst naderhand mogten worden aangelegd.

du
inheid
verwor
door
een

lat
ich
ben
den
ein

de
knijven
eten
voelen
tegen
edoch
isore
idato
ly, schoon
14
kater
in een
licht
e

endrig
raet
rede
van
Vesthe
de
worden
Sif
heid
kibil
oht
getoo
laeren

ihij
bruce

En aan den anderen kant te wettigen mijn gedra
propositie tot strekking van de directe vaart der
Engelsche Paketsboot van en naar deze provincie
gedurende den oorlog.

Metzgerling Lovrantes.

Dordt
BI
VEREENIG
BEL